Polymorbidita obyvatel dle okresu bydliště včetně příčiny úmrtí

Datová sada umožňuje hodnotit zdravotní stav obyvatel v jednotlivých letech od roku 2014 do posledního uzavřeného roku pomocí Deyovy modifikace indexu komorbidit Charlsonové (DCCI). Kromě souhrnné hodnoty indexu obsahuje také informace o přítomnosti jednotlivých komponent tohoto indexu a případně i o výskytu a příčině úmrtí. Datovou sadu je možné stratifikovat dle charakteristik osob: desetiletých věkových kategorií, pohlaví a okresu bydliště.

Téma	Časové pokrytí	Aktualizace	Související území
Zdraví	1. 1. 2014 - 31. 12. 2023	roční	Česká republika

Klíčová slova	Klasifikace dle EuroVoc	Kontakt	Organizace
NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, komorbidita, epidemiologie, příčina úmrtí	zdravotní statistika, epidemiologie	ÚZIS ČR	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Distribuce 7Z

Stáhnout výstup | Otevřít schéma

Formát: 7Z
Velikost: 307.2 MB
Velikost po rozbalení: 7 MB
Počet záznamů: 105 900 000
Počet atributů: 24

Autoři: Kučerová Hana, Benešová Klára, Jarkovský Jiří, Klimeš Daniel, Mužík Jan, Komenda Martin, Dušek Ladislav

Schvalování:

- porada vedení ÚZIS ČR dne 7. 5. 2025
- pověřenec pro ochranu osobních údajů - neuvedeno

Datum aktualizace dat: neuvedeno

Datum aktualizace dokumentace: neuvedeno

Licence	Originální databáze	Zvláštní právo pořizovatele databáze	Osobní údaje
Autorské dílo licencované CC BY 4.0	Není autorskoprávně chráněnou databází	Není chráněna zvláštním právem	Neobsahuje osobní údaje

Citace

Kučerová H., Benešová K., Jarkovský J., Klimeš D., Mužík J., Komenda M., Dušek L.. Polymorbidita obyvatel dle okresu bydliště včetně příčiny úmrtí. Národní zdravotnický informační portál [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2026 [cit. 2026-11-21]. Dostupné z: http://www.nzip.cz/spravce/clanek/detail/2418-polymorbidita-obyvatel-okres-bydliste-pricina-umrti-otevrena-data. ISSN 2695-0340

Primární cíl

Datová sada umožňuje hodnotit zdravotní stav obyvatel v jednotlivých letech od roku 2014 do posledního uzavřeného roku pomocí Deyovy modifikace indexu komorbidit Charlsonové (DCCI). Kromě souhrnné hodnoty indexu obsahuje také informace o přítomnosti jednotlivých komponent tohoto indexu a případně i o výskytu a příčině úmrtí.

Datovou sadu je možné stratifikovat dle charakteristik osob: desetiletých věkových kategorií, pohlaví a okresu bydliště.

Základní informace

Pro umožnění analýz zdravotního stavu obyvatel vznikla datová sada obsahující informace o přítomných onemocněních u osob pojištěných v rámci veřejného zdravotního pojištění, které bylo možné ztotožnit v základních registrech. Dále je v datové sadě pro každou osobu a rok uvedeno, zda osoba v tomto roce zemřela, případně z jaké příčiny. Z charakteristik osob jsou zde uvedeny pohlaví, věková kategorie a okres bydliště.

Interpretace a informační hodnota

Pro obyvatele ČR je analyzována 5letá historie poskytnuté lékařské péče (např. pro populaci 2023 jsou hodnocena data za období 2019–2023). Zaznamenaný výskyt vybraných závažných onemocnění je bodově ohodnocen a následným součtem bodů je určeno skóre pro každého obyvatele ČR.

Vybraná onemocnění včetně bodů: Infarkt myokardu (1), srdeční selhání (1), cévní onemocnění (1), cévní nemoci mozku (1), demence (1), chronické plicní onemocnění (1), onemocnění pojivových tkání (1), vředové onemocnění (1), mírné (1) / středně závažné nebo vážné onemocnění jater (3), diabetes mellitus bez (1) / s chronickými komplikacemi (2), hemiplegie/paraplegie (2), onemocnění ledvin (2), nádorové onemocnění bez (2) / s metastázemi (6), HIV/AIDS (6).

Použití komorbiditního indexu je výhodné, protože v jedné proměnné sumarizuje informaci o počtu i závažnosti přítomných onemocnění. Index dle Charlsonové vznikl v roce 1986 a zahrnoval 19 onemocnění s váhou 0–6. Byl vyvinut za účelem predikce hospitalizační mortality, využíval klinická data a během let byl hojně používán, aktualizován a validován.

Jednou z aktualizací je právě Deyova modifikace. V roce 1992 byl index dle Charlsonové upraven tak, aby jej bylo možné aplikovat i na administrativní data. Kromě využití MKN-9 pro identifikaci jednotlivých onemocnění byly také sloučeny nádorová onemocnění, leukémie a lymfom. Algoritmus pro identifikaci onemocnění na základě MKN-10 vznikl v roce 2005.

Charlson, M.E., Pompei, P., Ales, K.L., MacKenzie, C.R., 1987. A new method of classifying prognostic comorbidity in longitudinal studies: development and validation. J Chronic Dis 40, 373–383.

Deyo, R.A., Cherkin, D.C., Ciol, M.A., 1992. Adapting a clinical comorbidity index for use with ICD-9-CM administrative databases. Journal of Clinical Epidemiology 45, 613–619. doi:10.1016/0895-4356(92)90133-8.

Quan, H., Sundararajan, V., Halfon, P., Fong, A., Burnand, B., Luthi, J.-C., Saunders, L.D., Beck, C.A., Feasby, T.E., Ghali, W.A., 2005. Coding algorithms for defining comorbidities in ICD-9-CM and ICD-10 administrative data. Med Care 43, 1130–1139.

Při interpretaci je třeba zohlednit, že Národní registr hrazených zdravotnických služeb využívá data vykazovaná za účelem proplácení zdravotní péče. Pacient nemusí danou diagnózou nutně trpět, ale může jít pouze o podezření či nepřesně určenou diagnózu. Index je proto vhodný k hodnocení zdraví na populační úrovni (např. pro srovnání populací v různých regionech), avšak detailní rozbor na úrovni jedinců by mohl vést k zavádějícím výsledkům. Další limitaci představuje to, že index nezahrnuje některé skupiny chorob, které mohou mít značný dopad na život ve zdraví, resp. na invaliditu a stupeň závislosti jedince (např. psychiatrická onemocnění). Výsledky nejsou mezinárodně srovnatelné, jelikož databáze jednotlivých států mají odlišné pokrytí populace (např. pouze hospitalizovaní), různou kvalitu a granularitu sbíraných dat a různou délku hodnoceného časového okna.

V NZIS jsou evidované údaje určené explicitně pouze pro účely uvedené v § 70 odst. 1 zákona o zdravotních službách, zejména statistické účely. Nejedná se tedy o referenční údaje ve smyslu § 2 písm. b) zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, které jsou dle § 4 odst. 4 téhož zákona považovány za správné, pokud není prokázán opak nebo pokud nevznikne oprávněná pochybnost o jejich správnosti. ÚZIS ČR neodpovídá za věrohodnost údajů evidovaných v NZIS, ani nemá k dispozici podklady, na základě kterých jsou tyto údaje do NZIS zapisovány a není možné z těchto dostupných údajů dovodit jejich správnost pro účely stanovené jinými právními předpisy.

Příklady použití

Typickým příkladem využití dat je srovnání výskytu vybraných onemocnění v rámci věkových skupin nebo krajů.

Příklad konkrétního výstupu:

- Uživatel chce hodnotit vývoj nemocnosti obyvatel Jihomoravského kraje v čase. Vizualizuje si proto absolutní i relativní četnosti osob s krajem bydliště CZ064 s hodnotou DCCI větší než 4 v letech 2014–2023.

Ochrana osobních údajů (GDPR)

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

Zdroj dat

Zdrojem je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a.

Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje řádková data jednotlivých osob v různých letech. Použité transformace identifikují u osoby výskyt jednotlivých onemocnění v posledních 5 letech. Bodově ohodnocený výskyt je sumarizován prostřednictvím indexu, tzv. DCCI. Pro osoby starší 95 let je vytvořena kategorie 95+.

Atributy datové sady

Název	Datový typ	Název sloupce	Popis	Možné hodnoty
Rok	int	rok	rok pozorování konkrétní osoby	2014–poslední uzavřený rok
Pohlaví	text	pohlavi	pohlaví osoby	1 muž, 2 žena
Kód věkové skupiny	int	vek_kod	kód věkové skupiny podle věku osoby vycházející z číselníku věkových skupin	kódy věkových skupin vycházející z číselníku věkových skupin; kódy odpovídají hodnotám věku 0–89, 90+
Kraj bydliště	text	kraj_bydliste	NUTS-3 kód kraje bydliště osoby v daném roce	CZ010: Hlavní město Praha, CZ020: Středočeský kraj, CZ031: Jihočeský kraj, CZ032: Plzeňský kraj, CZ041: Karlovarský kraj, CZ042: Ústecký kraj, CZ051: Liberecký kraj, CZ052: Královéhradecký kraj, CZ053: Pardubický kraj, CZ063: kraj Vysočina, CZ064: Jihomoravský kraj, CZ071: Olomoucký kraj, CZ072: Zlínský kraj, CZ080: Moravskoslezský kraj, CZ099: bydliště neznámo
Okres bydliště	text	okres_bydliste	LAU kód okresu bydliště osoby v daném roce	viz číselník okresů (LAU) + CZ9999 pro neznámý okres
Úmrtí bin	bool	umrti_bin	úmrtí osoby v daném roce	1 (ano), 0 (ne)
DGP – kód diagnózy	text	DGP	příčina úmrtí osoby (pokud nastalo v daném roce)	viz číselník diagnóz MKN10 o délce 3 znaky
DCCI	int	DCCI	hodnota indexu DCCI pro osobu v daném roce	0–29
Infarkt myokardu	bool	DCCI_infarkt_myokardu	přítomnost infarktu myokardu v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)
Srdeční selhání	bool	DCCI_srdecni_selhani	přítomnost srdečního selhání v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)
Onemocnění periferních cév	bool	DCCI_onemocneni_periferni_cev	přítomnost onemocnění periferních cév v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)

Název	Datový typ	Název sloupce	Popis	Možné hodnoty
Cévní onemocnění mozku	bool	DCCI_cevni_onemocneni_mozku	přítomnost cerebrovaskulárních onemocnění v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)
Demence	bool	DCCI_demence	přítomnost demence v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)
Chronické plicní onemocnění	bool	DCCI_chronicke_plicni_onemocneni	přítomnost chronického plicního onemocnění v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)
Onemocnění pojivových tkání	bool	DCCI_onemocneni_pojivovych_tkani	přítomnost revmatických onemocnění v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)
Vředová onemocnění	bool	DCCI_vredova_onemocneni	přítomnost vředových onemocnění v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)
Mírná onemocnění jater	bool	DCCI_mirna_onemocneni_jater	přítomnost mírného onemocnění jater v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)
Diabetes mellitus bez chronických komplikací	bool	DCCI_diabetes_bez_chronickych_komplikaci	přítomnost diabetu bez chronických komplikací v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)
Diabetes mellitus s chronickými komplikacemi	bool	DCCI_diabetes_s_chronickymi_komplikacemi	přítomnost diabetu s chronickými komplikacemi v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)
Hemiplegie nebo paraplegie	bool	DCCI_hemiplegie_nebo_paraplegie	přítomnost hemiplegie nebo paraplegie v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)
Onemocnění ledvin	bool	DCCI_onemocneni_ledvin	přítomnost onemocnění ledvin v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)
Nádorová onemocnění (bez metastází)	bool	DCCI_nadorova_onemocneni	přítomnost nádorových onemocnění v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)
Středně závažné nebo vážné onemocnění jater	bool	DCCI_stredne_zavazne_nebo_vazne_onemocneni_jater	přítomnost středně závažného nebo vážného onemocnění jater v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)
Nádorová onemocnění s metastázemi	bool	DCCI_nadorova_onemocneni_s_metastazemi	přítomnost nádorového onemocnění s metastázemi v posledních 5 letech	1 (ano), null (ne)